

Marknad
Ulrika Formgren

2015-01-08

MINNESANTECKNINGAR

Elmarknadsrådets möte 2014-11-25

Närvarande

Fredrik Lind, Bergen Energi
Johan Schönström, BillerudKorsnäs
Stefan Braun, Bixia
Martin Brink, DinEL
Björn Klasman, Energimarknadsinspektionen
Mia Hansson, Energi Försäljning Sverige
Torbjörn Forsberg, EON Energy Trading
Jan-Ola Silver, Fortum
Stig Åhman, Nord Pool Spot
Magnus Thorstensson, Svensk Energi
Lars Johansson, Trafikverket
Daniel Nordgren, Vattenfall AB

Ulla Sandborgh, Svenska kraftnät, ordförande
Ulrika Formgren, Svenska kraftnät, sekreterare
Thomas Tagesson, Svenska kraftnät
Tania Pinzon, Svenska kraftnät
Martin Nilsson, Svenska kraftnät (punkt 3)
Therese Erixon, Svenska kraftnät (punkt 4)
Erik Forsén, Svenska kraftnät (punkt 5-6)
Anna Guldbrand, Svenska kraftnät (punkt 11)
Karolina Näsholm, Svenska kraftnät (punkt 12)

SVENSKA KRAFTNÄT

BOX 1200
172 24 SUNDBYBERG
STUREGATAN 1

WWW.SVK.SE
REGISTRATOR@SVK.SE

TEL 08 475 80 00
FAX 08 475 89 50

Frånvarande

Mikael Heikkilä, Fortum

Kaj Forsberg, Energimarknadsinspektionen

Tomas Hirsch, SSAB EMEA

Jan Karlsson, Vattenfall Eldistribution

1 Dagordningen fastställs

Det hade inkommit ett antal frågor inför mötet. Några ingick i dagordningen (status för Hasle pilotprojekt samt effektreservsupphandlingen).

Magnus Thorstensson hade inkommit med en fråga om hur Svenska kraftnät ser på önskemål från Finland på en ny AC-förbindelse mellan Sverige och Finland i norr. Ulla Sandborgh svarade att Svenska kraftnäts uppfattning finns beskriven i perspektivplanen, och frågor av den karaktären bäst besvaras av Planeringsrådet.

Magnus Thorstensson hade också en fråga om Hansa Power Bridge – hur man ser framför sig att undvika en situation med begränsningar i kapacitet på liknande sätt som för andra förbindelser mot t ex Tyskland och Polen. Ulla svarade att det är för tidigt att besvara en sådan fråga, då det i nuläget pågår en feasibility studie. Svenska kraftnät avser att informera om Hansa Power Bridge på Elmarknadsrådet när vi har kommit något längre i processen, vilket skulle kunna bli på mötet i februari.

Vidare har Magnus Thorstensson frågat om det finns planer på harmonisering av instruktionerna till de nordiska TSO:erna, där Thorstensson framför att Statnett har ett snävare uppdrag, som innefattar norsk samhällsnytta, medan Svenska kraftnät ska se till ett vidare nordiskt perspektiv. Sandborgh svarade att detta är svårt för Svenska kraftnät att påverka, då det delvis har grund i olika lagstiftning, och marknadsaktörerna uppmanas istället att framföra synpunkter på denna omständighet till NordReg.

Slutligen har Thorstensson framfört önskemål om information om en nyligen publicerad studie av TenneT och Energinet.dk om TenneT:s begränsningar av gränskapacitet mot Danmark. Efter lite diskussion bestämdes att Svenska kraftnät förbereder information om studien att presenteras samtidigt med Hansa Power Bridge, troligen på nästkommande möte.

När det gäller de frågeställningar som framfördes av Nord Pool Spot till föregående möte (balans day-ahead och reglerprisinformation i realtid) så informerade Sandborgh om att Svenska kraftnät kommer att arbeta med en Systemplan (att jämföra med den Perspektivplan som redan framtagits för nätverksamheten). I samband med detta kommer en workshop att hållas under nästa år, där de frågor som NPS tillsammans med aktörerna har lyft kan diskuteras.

Dagordningen fastställdes.

2 Föregående mötesanteckningar

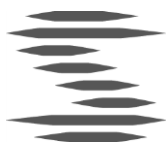
En återkoppling på föregående mötes punkt 3 Utökad insamling av realtidsmätvärden kommer att göras under dagordningens punkt 13 Övriga frågor.

I övrigt inga kommentarer.

3 Nordic Frequency Containment Process – en översyn

Martin Nilsson från Svenska kraftnäts Balanstjänst gav en presentation över det nyligen uppstartade nordiska projektet Nordic Frequency Containment Process (FCP), se bilaga 1. Projektet är en fortsättning av det tidigare nordiska projektet ”To mitigate the frequency oscillations with a period of 60-90 seconds in the Nordic synchronous system”, mer känt som ”60-sekundersprojektet”. Målet med projektet är en förbättrad frekvenskvalitet och en harmonisering av reglerverket kring den automatiska primärregleringen (FCR), bland annat en nordiskt harmoniserad kravställning för de aggregat som bidrar med primärreglering i det nordiska synkrona kraftsystemet. För aktörerna kommer tydligare samnordiska krav samt ett förväntat minskat slitage på de aggregat som bidrar med primärreglering att vara positivt.

Tidplanen för projektet är ca 1,5 år och det kommer att finnas en nordisk referensgrupp med representanter från aktörer, universitet och tillverkare av utrustning. Johan Schönström frågade om inga förbrukare är inbjudna att delta varvid Tomas Tages-

son svarade att han tar med sig den frågan. Stig Åhman frågade hur arbetet kommer att läggas upp. Nilsson gav en överblick av de olika arbetsgruppernas uppdrag.

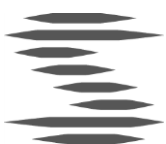
4 Transparensförordningen

Therese Erixon informerade om det som är nytt vad gäller implementeringen av transparensförordningens krav sedan senaste mötet i Elmarknadsrådet, se bilaga 1. Therese meddelade att uppskattningsvis hade mer än hälften av rapporteringen inkommit, men det är svårt att veta då Svenska kraftnät inte känner till alla som är skyldiga att rapportera. Rapporteringskravet utgår från installerad produktionskapacitet. Publicering på plattformen startar den 5 januari. Erixon beskrev att inrapportering sker på flera olika kategorier, men publicering kommer att göras på endast 4 kategorier. Björn Klasman nämnde att Energimarknadsinspektionen kommer att skicka ut ett informationsbrev vilket även kommer att fungera som en påminnelse för aktörerna att rapportera data. Erixon nämnde också att Svenska kraftnät har tilldelat s.k. EIC-koder som används för identifiering av produktionsenheter över 100 MW på den europeiska transparensplattformen.

Johan Schönström frågade om inbäddad produktion som inte matas ut på nätet omfattas av rapporteringskrav. Erixon svarade att det blir Energimarknadsinspektionen som kommer att få avgöra huruvida en aktör uppfyller kravet i förordningen.

5 Höjda avgifter i balansansvarsavtalet

Erik Forsén informerade om att avgifter i balansansvarsavtalet måste höjas på nytt, se bilaga 1. Forsén visade de nya nivåerna som efter förväntat beslut i Svenska kraftnäts styrelse dagen efter Elmarknadsrådet ska träda i kraft den 1 februari 2015. Det är grundavgifterna för produktion och förbrukning som höjs, och orsakerna är framförallt ökade kostnader för reserver (FCR och FRR-A), och att tidigare höjningar varit något försiktiga. Svenska kraftnät har sedan 2014 möjlighet att skapa kostnadstäckning över tid istället för varje år, och för systemsidan är målet ett nollresultat över tid. Forsén visade att systemverksamhetens resultat visat minus de senaste åren (2013 och prognos 2014) varvid höjningen förväntas generera ett visst överskott 2015.

Johan Schönström frågade vad som är orsak till att kostnaderna ökar. Forsén svarade att det delvis är på grund av ökade behov av reserver effektmässigt, men framförallt en ökande prisnivå. Stefan Braun kommenterade att 0,24 öre motsvarar kanske halva marginalen i en större elaffär, och menade att det inte är en oväsentlig kostnadsökning. Mia Hansson framförde att det var en kraftig höjning med tanke på de tidigare höjningarna och att den senaste gjordes i augusti 2014.

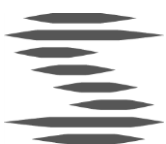
Magnus Thorstensson menade att det kunde vara en idé att överväga upphandling av reserver på t ex 3 års sikt för att få en större stabilitet i kostnaden. Thorstensson menade också att reglermyndigheten skulle kunna se på hur kostnaden bäst hanteras, om den snarare borde inkluderas i nättariffen.

6 Obalansindex

Erik Forsén informerade om utfallet av obalansindex för de 11 månader som det nya indexet har använts, se bilaga 1. Forsén visade fördelningen av grön, gul och röd status för de antal mätningar som gjorts under 2014, och konstaterade att ca 70 % av antal mätningar har grön status, medan cirka 6 % har röd status. Dock är det färre som kvarstår med röd status under längre tid. Målet med obalansindex är att få ner obalansvolymerna, och Svenska kraftnät för samtal med de aktörer som ligger med röd status över tid. Under 2016 kommer balansavräkningen att harmoniseras i och med NBS-projektet, och det är troligt att det då kommer att bli en gemensam uppföljning av obalanserna. Martin Brink konstaterade att om man som balansansvarig specialiserar sig på vindkraft så har man ingen chans att klara indexnivåerna. Forsén svarade att Svenska kraftnät inte kan särbehandla någon del av marknaden, och konstaterade att det kan bli tufft att klara 8 % med bara vindkraft.

7 Status i NBS-projektet

Tania Pinzon informerade om status i NBS-projektet, se bilaga 1. Pinzon noterade att det måste genomföras ändringar i ellag och förordning för att NBS-modellen ska kunna implementeras fullt ut. Energimarknadsinspektionen lämnade en utredning om detta till näringsdepartementet i februari 2014 och kompletterande information går att

finna i Svenska kraftnäts remissvar. En proposition förväntas läggas fram under våren 2015. Vad gäller NBS referensgrupp kommenterade Pinzon att allt som presenteras för denna också läggs upp på NBS:s webbplats, NBS.coop. Pinzon nämnde vidare att det har hållits informationsevent för balansansvariga och nätägare i april 2014 och att ett sådant även kommer att arrangeras under våren 2015. Det kommer även att genomföras ytterligare riktade informationsinsatser gentemot nätägare då denna grupp lyfts fram av Svensk Energi. Pinzon konstaterade att det formella ansvaret för balansavräkningen fortsatt kommer att vara Svenska kraftnäts, som lyder under reglermyndigheten. Kvarkraftavräkning och schablonavräkning kommer också att finnas kvar hos Svenska kraftnät, men planen är att den ska faktureras av eSett. Svenska kraftnät kommer att ha en period med paralleldrift efter överflyttningen till eSett som en säkerhetsåtgärd. Det innebär att en parallellrapportering i gammalt och nytt format krävs under en övergångsperiod.

Ett förslag på avräkningsavtal har nyligen skickats till referensgruppen för synpunkter, och kommer snart att skickas på remiss till samtliga balansansvariga. Det kompletterande svenska balansansvarsavtalet (regleravtal) förväntas bli färdigt under våren 2015.

Pinzon konstaterade att det inkommit en övrig fråga med koppling till NBS, där oro framfördes rörande tillvägagångssättet vid bilaterala korrigeringar och att det efterfrågades en gemensam lösning för alla deltagande länder. Pinzon svarade att NBS-projektet avgränsats och inte inkluderar den bilaterala hanteringen då det är en affär som inte omfattar eSett/TSO:er, men konstaterade att det finns en metod som tillämpas i Finland och att denna finns som förslag till metod i appendix i NBS handboken. Svensk Energi har en annan metod dokumenterad i elmarknadshandboken, vilken kan ses som en rekommendation i Sverige idag. Frågan kommer att lyftas i gruppen Elmarknadsutveckling i dagarna (där såväl berörda aktörer som Svenska kraftnät finns representerade), och Pinzon menade att det blir branschorganen som får överenskomma om lämplig lösning. Om den vägen inte skulle fungera och det blir problem så får behov av lagstiftning övervägas.

8 Avräkningsinformation

Tania Pinzon informerade kort om avräkningsrelaterade frågor, se bilaga 1. Pinzon nämnde att systemet för hantering av elcertifikat och ursprungsgarantier övergår från

Svenska kraftnät till Energimyndigheten den 1 januari 2015. Rent praktiskt innebär det att systemet stängs ned en kort period. Se vidare information här:

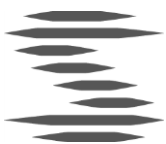
<http://www.energimyndigheten.se/Press/Nyheter/Energimyndigheten-tar-over-kontoforingsverksamheten-och-Cesar--hur-paverkar-det-dig/>.

Pinzon informerade om att Svenska kraft i oktober haft ett avbrott i avräkningssystemet Generis. Det följde på en förändring i Svenska kraftnäts interna IT-miljö. Svenska kraftnät ser allvarligt på händelsen och inväntar nu fullständig incidentrapportering och utvärdering av det inträffade.

I en inkommen övrig fråga har synpunkter framförts på att mätvärdesrapporteringen inte är av tillräcklig kvalitet och att det får konsekvenser för balansansvarigas möjlighet att planera sig i balans. Pinzon konstaterade att det inte är första gången sådana synpunkter framförs, men att Energimarknadsinspektionen som ansvarar för tillsynen genomfört tillsyn under årens lopp. Pinzon uppmanade aktörer med synpunkter på mätvärdesrapporteringen att kontakta Energimarknadsinspektionen (Tor Ny), då informationen är viktig för att de ska kunna vidta åtgärder.

9 Upphandling av effektreserv

Thomas Tagesson gav information om effektreservsupphandlingen, se bilaga 1. Tagesson berättade att Svenska kraftnät genomfört en tilläggsupphandling av reserven för 2014/15, vilken resulterat i ytterligare cirka 150 MW produktion i SE4. En tidigare-läggning av upphandling av produktionsreserver görs också för åren 2015/16 och 2016/17. Orsakerna bakom åtgärderna är framförallt en försenad idrifttagning av sydvästlänken och planerna på en stängning av en reaktor i Oskarshamns kärnkraftverk. Tagesson nämnde att bättre kontinuitet har efterfrågats från produktionssidan, vilket härmed tillgodoses. Martin Brink framförde att han som representerar en aggregator på förbrukningssidan har samma önskemål. Johan Schönström konstaterade att även industrin ser fördelar med större kontinuitet.

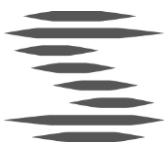
10 Elmarknadsrådet - Utvärdering

Ulrika Formgren presenterade resultatet av den utvärdering av Elmarknadsrådet som genomförts under hösten, se bilaga 1. Det var en god svarsfrekvens, och sammantaget så har svaren en övervikt för betyg 4-5. Formgren gick igenom de kommentarer som lämnats, och hur Svenska kraftnät ser på inkomna önskemål. Martin Brink framförde en idé om att ha ett gemensamt nordiskt marknadsråd för alla nordiska aktörer. Sandborg svarade att hon tar med sig idén till gruppen för de nordiska marknadscheferna. Sandborg sade också att Svenska kraftnät kommer att se över representationen i rådet, då det i nuläget saknas representation från nätägare. Svenska kraftnät återkommer med ett förslag.

11 Hasle pilotprojekt

Anna Guldbrand presenterade status i pilotprojekt Hasle, se bilaga 1. Guldbrand berättade att reservationer i riktning motsatt flödesriktning har gjorts vid ett fåtal tillfällen under den tid som piloten hittills pågått. Utvärderingen ska vara klar i slutet av januari 2015, och i samband med det kommer kontakt att tas med de berörda regulatorerna för en eventuell fas II av pilotprojektet för att få fler månader att utvärdera. Den norska regulatorn NWE behöver godkänna en sådan andra fas, som också kommer att föregås av ett uppehåll. Svenska kraftnät kommer att bjuda in till ett särskilt möte med aktörerna genom Elmarknadsrådet för en utvärdering av resultaten innan en fas II startas. Det kommer att bli under kvartal 1 2015.

Jan-Ola Silver framförde att det väl finns utbyten av reserver även mellan Sverige och Finland. Karolina Näsholm bekräftade att det utbyts reserver med Finland, och den lösningen kommer utvärderas parallellt med Hasle pilotprojekt.

12 Reglerkraftmarknaden - förbättringsåtgärder

Karolina Näsholm informerade om det nordiska projekt som ansvarar för implementering av åtgärder som framkommit av en tidigare översyn av möjliga förbättringar på RKM, se bilaga 1. Näsholm berättade att Svenska kraftnät har beslutat att inte genomföra elektronisk aktivering i nuvarande IT-system, vilket innebär att det nya planeringssystemet måste inväntas. Av den anledningen är det idag inte möjligt att ge en tidpunkt för införande. En grovspecifikation av ett nytt IT-system har påbörjats, men det handlar om ett antal år innan ett nytt system kan vara på plats. Införandet av en lägre minsta budstorlek är avhängigt elektronisk aktivering varvid den förbättringsåtgärden också kommer att dröja.

13 Information från Nord Pool Spot

Stig Åhman gav en kort statusrapport om vad som pågår inom Nord Pool Spot. Åhman nämnde att handel i det nya intradag-handelssystemet Elbas 4 startar under dagen. Även day ahead-systemet kommer att uppgraderas, detta görs under 2015. Det beslutades att Åhman gör en lite längre presentation av detta under nästa möte i Elmarknadsrådet.

14 ENTSO-E: Market design Policy Paper

Ulla Sandborgh presenterade ENTSO-E:s Market Design Policy Paper, se bilaga 1. Som kortsiktigt mål anges bland annat att förnybara energikällor till fullo ska integreras i marknadsdesignen, med kostnadsbaserad prissättning på obalanser och stimulering av deltagande från efterfrågesidan på alla marknader. Johan Schönström frågade hur viktigt dokumentet är, om det finns anledning att lämna synpunkter på det? Sandborgh svarade att det är ett viktigt dokument och att synpunkter från marknaden är välkomna.

15 Status i Europaarbete, nätkoder mm

Ulla Sandborgh informerade om status i det europeiska arbetet med framtagande av nätkoder (se bilaga 1). När det gäller balanskoden och koden Forward Capacity Allocation har inget av betydelse hänt sedan den senaste redovisningen på Elmarknadsrådet. Koderna för Capacity Allocation and Congestion Management genomgår fortfarande kommittologiprocessen och Kommissionen har kallat medlemsländerna till möte den 4.5 december som skulle kunna vara det sista mötet. Kommissionen väntas i början av 2015 ge ACER i uppdrag att ta fram s.k. ramriktlinjer för harmonisering av nättariffer. Nästa steg i det arbetet innebär att ENTSO-E får uppdrag att ta fram förslag på nätkod för nättariffer.

Johan Schönström frågade om arbetet med nätkoder inkluderar perspektivet förbindelser med andra länder, det vill säga kostnader för utlandsförbindelser? Sandborgh svarade att Svenska kraftnät inte har svaret på den frågan i nuläget.

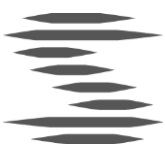
16 Övriga frågor

Utökad insamling av realtidsmätvärden

Thomas Tagesson meddelade att det kommer att bjudas in till deltagande i en referensgrupp för arbetet med utökad insamling av realtidsmätvärden för produktion. Aktörerna erbjuds möjlighet att delta via Svenska kraftnäts marknadsråd, drifråd och planeringsråd. Information om detta kommer att inkluderas i utskicket av presentationer från dagens Elmarknadsråd. Ett första referensgruppsmöte avses hållas i januari, och inbjudan till detta går ut i december. Arbetet kommer att inkludera dialog om lämplig metod för implementering av mätvärdesinsamlingen, och som grund för arbetet kommer bland annat att finnas en av Svenska kraftnät upphandlad konsekvensanalys (ännu inte levererad).

Stefan Braun frågade om alla produktionsslag kommer att inkluderas? Tagesson svarade att det är troligt, men att svaret på frågan kommer att ges när projektet startat.

Johan Schönström frågade om även inbäddad produktion ingår? Tagesson svarade att frågan får besvaras i det kommande referensgruppsarbetet.

Annat

Martin Brink lyfte möjligheten att komma till Göteborg och att besöka GoBiGas i samband med ett möte i Elmarknadsrådet, men nämnde att det dock inte kommer att vara möjligt att besöka anläggningen inuti, enbart få en presentation av anläggningen. Sandborgh tackade för möjligheten och det konstaterades att om deltagarna tycker att det är av intresse så kunde majmötet vara lämpligt att förlägga till Göteborg. Beslut tas på nästa möte.

17 Kommande möten

För 2015 beslutades följande mötesdatum:

- Tisdag 10 februari kl 10.00-15.00 i Sundbyberg (**Observera ändrat datum**)
- Tisdag 19 maj kl 10.00-15.00 i Sundbyberg, eventuellt förläggs det till Göteborg
- Tisdag 15 september kl 10.00-15.00 i Sundbyberg
- **Torsdag 26 november** kl 10.00-15.00 i Sundbyberg (**Observera förslag på ändrat datum efter mötet**)

Bilagor:

Bilaga 1 – Information från Svenska kraftnät (punkt 3-12, 14-15)

